

[Gert Petersen.]

pladsen. Arbejderne må direkte eller gennem deres umiddelbart valgte repræsentanter have indflydelse på alle beslutninger om arbejdets ledelse og fordeling, og dette demokrati skal ikke købes gennem folkeaktier eller certifikater, det er en ret, arbejderne må have, og som hidtil har været dem forholdt.

Der næst må vi have demokrati i de økonomiske forhold, for selv det bedste arbejdspladسدemokrati kan ikke hindre, at virksomheden sælges eller lukkes for næsen af arbejderne. Derfor må de, der er beskæftiget i virksomheden, have ret til en stadig voksende andel af den merværdi, som de alene skaber, og som derefter må udgøre lønmodtagernes kollektive ejendom, deres fællesjede del af virksomheden. Jævnsides hermed må der opbygges en central fond, som ejes og bestyres af arbejderne selv gennem direkte valg til ledelsen. Det er det eneste mulige modstykke i dag til de enorme kapitalconcentrationer, som de multinationale selskaber bygger op.

Endelig må vi have plan i det økonomiske liv. Man taler så meget om at planlægge indkomster og tænker på lønindkomsterne. Hvad med at planlægge investeringer og ressourceforbrug? Det var der nok mere brug for.

Arbejdspladسدemokrati, økonomisk demokrati og planlægning af den økonomiske udvikling, det er svaret på den udfordring, vi står over for. Men det er svar, som smager af socialisme, og som, hvis det gennemføres, vil give folk appetit på mere socialisme, og derfor oplever vi modstanden.

Gennemførelsen vanskeliggøres selvsagt også af Danmarks medlemskab af fællesmarkedet, som baner vej for et såkaldt frit kapital- og arbejdsmarked. Også af den grund vil SF, at Danmark skal forlade den fallerede, men stadig generende butik, som fællesmarkedet er. Der er også mange andre grunde hertil. Men jeg skal her nøjes med at komme ind på en enkelt side af de mange problemer, der knytter sig til fællesmarkedet, nemlig truslen mod demokratiet.

Vi vidste i forvejen, at fællesmarkedet var et bureaukratisk og udemokratisk monstrum, og derfor søgte vi at opbygge en hjemlig demokratisk kontrol af fællesmarkedet gennem folketingets markedsudvalg. Nu har

vi i adskillige tilfælde måttet notere, at denne demokratiske kontrol har svigtet. To af tilfældene var særligt grelle.

Sidste år, under den forrige regering, vedtog ministerrådet nogle regler for forsikringslovgivningen, som man aldeles ikke havde taget stilling til i det danske markedsudvalg. Og med ét skulle det danske folketing føre disse regler ud i livet, hvad enten man brød sig om det eller ej.

Nu har udenrigsministeren igen bag ryggen af den demokratiske kontrolinstans accepteret en beslutning om, at fællesmarkedet skal repræsenteres i De Forenede Nationer ved en observatør. Man kan diskutere, om det er en stor eller lille beslutning, og man kan henholde sig til, at der til sidst blev et flertal i markedsudvalget for beslutningen. Men hvis dette var en lille beslutning, hvor galt bliver det så ikke, når det samme sker, og det drejer sig om en stor beslutning? Og er det ikke ligegyldigt, at der til sidst blev stablet et flertal på benene i markedsudvalget, når der hverken var mindretal eller flertal, da beslutningen reelt og formelt blev tiltrådt, fordi sagen simpelt hen ikke var drøftet i markedsudvalget?

For det første var der rent faktisk ikke tale om nogen lille beslutning, og for det andet ville en pludselig dansk afvigelse fra den oprindelige beslutning have fremkaldt så iøjnefaldende international skandale, at et, skal vi sige normalt flertal herhjemme aldrig ville vove andet end at give beslutningen det blå stempel bagefter.

Det er meget mildt sagt, når jeg siger, at vi føler os yderst utrygge ved den fremgangsmåde, man her har anvendt, og som altså ikke engang er anvendt for første gang. Vi oplever, hvordan folketinget og dermed befolkningen i stigende grad sættes ud af spillet. Det ville være meget fristende allerede ved denne lejlighed at foranledige en udtalelse fra folketinget gennem et dagsordensforslag om den optræden, som udenrigsministeren her har udvist, den praksis, der her er anlagt. Nu har jeg forstået, at socialdemokratiet har indleveret en forespørgsel specielt om markedspolitikken og om udenrigsministerens adfærd; derfor kan jeg af finde mig med, at vi vender tilbage til denne sag, når denne forespørgsel kommer til behandling, men jeg vil meget stærkt henstille, at det sker så snart som overhovedet